

Rosa

Vít Grulich

Rosa

- keře
- zpeřené listy, ostny
- rozmanitý vzrůst
- květy s češulemi
- častá apomixe
 - neustálené taxonomické hodnocení
- v ČR dnes uznáváno 13 druhů

důležité znaky

- **vzrůst**
- **ostny**
 - typ, umístění, variabilita
- **listy**
 - chlupy, žlásky, tvar lístků
- **květy**
 - velikost, kalichy, barva koruny, čnělky
- **češule a květní stopky**
 - osténky/žlásky
- **šípky**
 - postavení kališních lístků

doba sledování

➤ sexuální druhy

- bez problémů kdykoli

➤ apomiktické druhy

- optimální po 10-14 dní odkvětu
 - za plné zralosti plodů
 - v zimě a na jaře
- špatná s poupaty a za květu
 - téměř nerozlišitelné nejběžnější druhy!

vzrůst

➤ nízké keříky

- *R. spinosissima*, *R. gallica*, *R. jundzillii* (někdy), *R. majalis* (někdy), *R. arvensis*

➤ kořenové výběžky

- u sexuálních druhů

- *R. gallica*, *R. spinosissima*, *R. majalis*, *R. pendulina*, *R. arvensis*, *R. jundzillii* (někdy)

➤ vždy bez výběžků

- u apomiktických druhů

ostny

- emergence
- přechody žlásky – ostence – ostny
 - *R. pendulina*, *R. gallica*, *R. spinosissima*
- infrastipulární
 - *R. majalis*
- oblé, přímé
 - terpentýnové

listy

➤ počet jařem

- více než (2-)3
 - *R. pendulina*, *R. spinosissima*

➤ XXXX

- „jablíčkové“
- „terpentýnové“

odění listů

- u sexuálních variabilní
 - nemá význam sledovat
- apomiktické - zásadní
- nežláznaté odění
 - nemá taxonomický význam
- žláznaté odění na ploše listů
 - „jablíčkové“
 - „terpentýnové“

květy

- kališní lístky stejné
 - *R. pendulina*, *R. majalis*, *R. spinosissima*
- kališní lístky 2+1+2
 - ostatní
- barva
 - u některých má význam
 - *R. spinosissima*, *R. pendulina*, *R. albiflora*, *R. rubiginosa*, *R. micrantha*
 - u některých variabilní
- čnělky
 - korelace s postavením kalichů za plodu
 - hustě chlupaté
 - téměř lysé

češule a květní stopky

➤ sexuální druhy

- často variabilita

➤ apomiktické druhy

- s ostenci a žlázkami

- *R. rubiginosa*, *R. micrantha*, „terpentýnové“, *R. jundzillii*

- bez ostenců a žlázek

- ostatní

šípky

➤ sexuální druhy

- často variabilita

➤ apomiktické druhy

- vztyčené, vytrvalé

- *R. dumalis*, *R. rubiginosa*, *R. inodora*, *R. sherardii*,
R. spinosissima, *R. majalis*

- nazpět obrácené, opadavé

- *R. canina*, *R. micrantha*, *R. agrestis*, *R. tomentosa*,
R. jundzillii

Rosa spinosissima

- sexuální druh ($2n = 28$)
- nízké polykormony
- jehlicovité ostny-ostence-štětiny; husté
- listy s 4 jařmy
- květy nažloutlé (výjimečně růžové)
- kališní lístky stejné, vytrvalé
- šípek kulovitý
 - stopky často ostnité
- téměř jen termofytikum

Rosa spinosissima

Rosa spinosissima

Rosa majalis

- sexuální druh ($2n = 14$)
- vysoké i nízké polykormony
- ostnů málo; infrastipulární
- listy s 2–3 jařmy
- květy tmavě růžové
- kališní lístky stejné, vytrvalé
- šípek kulovitý
- velmi vzácně: České středohoří; jinde?
 - v Sudetech občas zplanělý

Rosa majalis

Rosa majalis

Rosa majalis

Rosa pendulina

- sexuální druh ($2n = 28$)
- vysoké polykormony
- ostny velmi variabilní
- listy s 3–4 jařmy
- květy karmínové
- kališní lístky stejné, vytrvalé
- šípek lahvicovitý
- vyšší mezofytikum a oreofytikum

Rosa pendulina

Rosa pendulina

Rosa pendulina

Rosa gallica

- sexuální druh ($2n = 28$)
- nízké polykormony
- ostny variabilní
- listy s 2–(3) jařmy
- květy růžové, velké
- kališní lístky 2+1+2, opadavé
- šípek vejčitý až kulovitý
- termofytikum a nižší mezofytikum

Rosa gallica

Rosa gallica

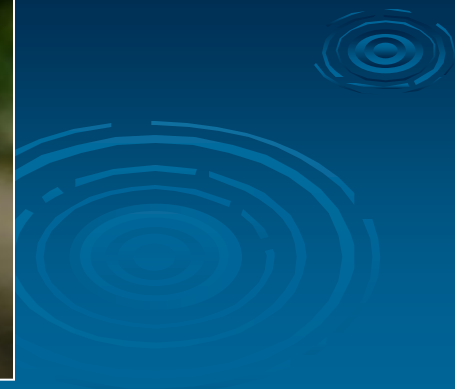
Rosa arvensis

- sexuální druh ($2n = 14$)
- poléhavá liána
- ostny nepočetné, skloněné
- listy s 2–3 jařmy
- květy bílé
- kališní lístky 2+1+2, opadavé
- čnělky tvoří sloupek
- šípek kulovitý až elipsoidní
- vyhynulý

Rosa arvensis

www.aphotoflora.com

Rosa arvensis

Rosa arvensis

www.aphotoflora.com

Rosa dumalis

- apomiktický druh ($2n = 35$)
- neodnožující keř
- ostny početné, hákovité
- listy s 2–3 jařmy
 - lysé nebo chlupaté, nežláznaté
- květy růžové, variabilní odstín
- kališní lístky 2+1+2, vytrvalé
- šípek variabilní
- hojně, především mezofytikum

Rosa dumalis

Rosa dumalis

Rosa sherardii

- apomiktický druh ($2n = 35$)
- neodnožující keř
- ostny štíhlé, přímé
- listy s 2–3 jařmy
 - chlupaté, s přisedlými žlázkami
- květy růžové, někdy sytě
- kališní lístky 2+1+2, vytrvalé
- šípek kulovitý
 - na stopce i na šípku často ostence
- vzácně, hlavně mezofytikum
 - bazické substráty

Rosa sherardii

www.aphotoflora.com

Rosa sherardii

Rosa sherardii

www.aphotoflora.com

Rosa sherardii

Rosa tomentosa

- apomiktický druh ($2n = 35$)
- neodnožující keř
- ostny štíhlé, sehnuté až hákovité
- listy s 2–3 jařmy
 - chlupaté, s přisedlými žlázkami
- květy světle růžové
- kališní lístky 2+1+2, opadavé
- šípek ± kulovitý
 - na stopce i na šípku ostence
- vzácně, hlavně mezofytikum
 - bazické substráty

Rosa tomentosa

Rosa tomentosa

© Harms (Archiv LfU)

rips-uis.lubw.baden-wuerttemberg.de

Rosa agrestis

- apomiktický druh ($2n = 42$)
- neodnožující keř
- ostny silné, sehnuté až hákovité
- listy s 2–3 jařmy
 - se stopkatými žlázkami, málo vonné
- květy bílé
 - kvete pozdě
- kališní lístky 2+1+2, opadavé
- šípky různorodé, malé
- roztroušeně, termofytikum a mezofytikum

Rosa agrestis

Rosa agrestis

atlas-roslin.pl

luirig.altervista.com

Rosa elliptica

- apomiktický druh ($2n = 35, 42$)
- neodnožující keř
- ostny sehnuté až hákovité
- listy s 2–3 jařmy
 - se stopkatými žlázkami
- květy světle růžové
- kališní lístky 2+1+2, vytrvalé
- šípek vejcovitý až elipsoidní
- roztroušeně, termofytikum a mezofytikum

Rosa elliptica

Rosa elliptica

flora.nhm-wien.ac.at

(C) A. Mrkvicka

Rosa rubiginosa

žovité

- apomiktický druh ($2n = 35$)
- neodnožující keř
- ostny různotvaré, často i ostence
- listy s 2–3 jařmy
 - hodně stopkatých žlázek
- květy karmínové
- kališní lístky 2+1+2, vytrvalé
- šípek vejcovitý až kulovitý
 - na stopce i na šípku ostence
- dosti hojně, termofytikum a nižší mezofytikum

Rosa rubiginosa

Rosa rubiginosa

Rosa micrantha

- apomiktický druh ($2n = 35$)
- neodnožující keř
- ostny hákovité, často i ostence
- listy s 2–3 jařmy
 - hodně stopkatých žlázek
- květy světle růžové
- kališní lístky 2+1+2, opadavé
- šípky vejcovité až úzce elipsoidní, drobné
 - na stopce i na šípku ostence
- vzácně, hlavně termofytikum
 - bazické substráty

Kleinblütige Rose

Rosa micrantha

flora.nhm-wien.ac.at

(C) A. Mrkvicka

Rosa micrantha

(C) A. Mrkvicka

flora.nhm-wien.ac.at

Rosa canina

- apomiktický druh ($2n = 35$)
- neodnožující keř
- ostny hákovité
- listy s 2–3 jařmy
 - lysé nebo chlupaté, bez žlázek
- květy bílé, růžové i karmínové
- kališní lístky 2+1+2, opadavé
- šípky různotvaré
- velmi hojně

Rosa canina

Rosa canina

Rosa marginata

- apomiktický druh ($2n = 35$)
- neodnožující keř
- ostny hákovité
- listy s 2(–3) jařmy
 - lysé, bez žlázek
- květy růžové, velké
- kališní lístky 2+1+2, opadavé
- šípky kulovité
 - i se stopkami většinou žláznaté
- vzácně

Rosa marginata

Rosa marginata

